
Wankel og medarbeidere svarer

KOMMENTAR

VIBEKE DONS WANKEL

vdwankel@wankel.no

Vibeke Dons Wankel er øyelege i avtalepraksis i Moss.

Oppgitte interessekonflikter: Vibeke Dons Wankel har holdt foredrag for avtalespesialister om dagens førerkortveileder, betalt av Santen som produserer flere legemidler mot øyesykdommer.

GRETE BONDØ

Ingen oppgitte interessekonflikter.

ØYSTEIN KALSNES JØRSTAD

Oppgitte interessekonflikter: Øystein Kalsnes Jørstad har mottatt honorar fra Statens havarikommisjon for transport som sakkyndig i samme tematikk som dette manuskriptet omhandler.

Hans Torvald Haugo, generalsekretær i Norges Optikerforbund, mener på bakgrunn av vår artikkel i Tidsskriftet om synskravene til førerkort, at Øyelegeforeningens førerkortgruppe ønsker monopolisering av helsetjenester. Han skriver at 320 000 sjåfører potensielt vil flyttes fra fastlege og optiker til øyelege og øke kapasitetsbehovet i spesialisthelsetjenesten med nær 50 %. Dette er en urimelig påstand. De fleste med behov for helseattest trenger bare en *enkel* synsundersøkelse, og må selvfølgelig ikke undersøkes av øyelege. Håndtering av synsfeltutfall i spesialisthelsetjenesten representerer en videreføring av etablert praksis, og vil ikke øke behovet for øyeleger.

Haugo imøtekommer ikke vår kritikk av perimetri som screeningundersøkelse. Han viser i stedet til at Eyesight Working Group vurderer Donders prøve som uegnet, men unngår å nevne at gruppens rapport skiller mellom screening og vurdering av kjente eller mistenkte synsfeltutfall (1). Diagnostiske undersøkelser er ikke nødvendigvis egnet til screening. En eventuell innføring av screening med perimetri, netthinnefoto eller andre tester av sjåfører *uten* klinisk mistanke om øyesykdom, vil kreve validering av metodene for formålet, dokumentasjon på at screeningen har en helse- og trafikksikkerhetsgevinst,

samt at utgiftene kan forsvares (2). Det er Helsedirektoratets ansvar å ta stilling til dette, og avgjørelsen er at en *enkel* synsundersøkelse *uten* perimetri er tilstrekkelig der det ikke er mistanke om sykdom. Haugo setter likevel likhetstegn mellom sin egen tolkning og Helsedirektoratets intensjon. Han mener noe annet er uklokt, men ved å forsvare et overforbruk av medisinske tester, er han selv på kollisjonskurs med den internasjonale kampanjen mot overbehandling og overdiagnostikk, «Gjør kloke valg» (3).

Vi oppfordrer Helsedirektoratet til å innskjerpe praksis som avviker fra førerkortveilederen.

LITTERATUR

1. New standards for the visual functions of drivers. Brussel: Eyesight Working Group, 2005.
https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/new_standards_final_version_en.pdf (27.11.2018).
2. Wormald R. Epidemiology in practice: screening for eye disease. *Community Eye Health* 1999; 12: 29 - 30. [PubMed]
3. Choosing Wisely International Working Group. 'Choosing Wisely': a growing international campaign. *BMJ Qual Saf* 2015; 24: 167 - 74. [PubMed] [CrossRef]

Publisert: 14. januar 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0951
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. juli 2026.